

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj-1/2009/10.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **Jécsai Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.** eljárás alá vont vállalkozás ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt indított versenyfelügyeleti eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

v é g z é s t

A Versenytanács az eljárást megszünteti.

A végzés ellen a kézbesítéstől számított nyolc napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó jogorvoslati kérelemnek van helye.

I n d o k o l á s

I.

A vizsgálat iránya

- 1) A Gazdasági Versenyhivatal a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, módosított 1996. évi LVII. törvény (Tpv.) 67. § (1) bekezdése, illetve 70. §-a alapján 2009. január 9-én versenyfelügyeleti eljárást indított a Jécsai Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (a továbbiakban: Jécsai Kft.) ellen, mert a SZIGÜ Pest Megyei Temetkezési Zrt. (a továbbiakban: Szigü Zrt.) bejelentésében [Tpv. 43/G. § (1) bekezdés] sérelmezte, hogy a Szigetszentmiklósi Református Egyházközség tulajdonában lévő, köztemetői funkciót is ellátó temetőt üzemeltető Jécsai Kft.:
  - korlátozza a temetkezési szolgáltatások – az üzemeltető által igénybevételei kötelezettséggel nyújtott (sírásai és hantolási) temetkezési

szolgáltatásokon felüli, további temetkezési résztevékenységek – végzését; továbbá

- a temetkezési szolgáltatókkal szemben a 36.000.- Ft-os temetőfenntartási hozzájárulás megfizetését, valamint a ravatalozóterem használatáért felszámított 33.600.- Ft-os díj érvényesítésén túl – a temetés feltételeként – a ravatalozó hangosítása és világítása biztosítása címén további 27.600.- Ft-ot számít fel

mely magatartások sérthetik a Tpv. 21. § a), f) és j) pontjait.

II.

A tényállás

- 2) A Jécsai Kft. a Szigetszentmiklósi Református Egyházközség (a továbbiakban: Egyházközség) tulajdonában lévő, köztemetői funkciót is ellátó, Szigetszentmiklós területén lévő temető (a továbbiakban: Temető) üzemeltetője, és ott temetkezési szolgáltatást is végző vállalkozás.

A temetkezési szolgáltatás szabályozása

- 3) A helyi önkormányzatokról szóló, többször módosított 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 8. § (1) bekezdésében a települési önkormányzatok helyi közszolgáltatás körében biztosítandó közfeladatai között nevesíti a köztemető fenntartását, amelyről ugyanezen § (4) bekezdése alapján az önkormányzat köteles gondoskodni.
- 4) A temetőkről és a temetkezésről szóló, többször módosított 1999. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Ttv.) 4. § (1) bekezdésében foglaltak alapján temető tulajdonosa az állam, a települési önkormányzat, az egyház, a helyi és országos kisebbségi önkormányzat, gazdálkodó szervezet és közhasznú szervezet lehet. A Ttv. 6. § (3) bekezdése szerint a temető tulajdonosa a fenntartás mellett annak üzemeltetéséről is köteles gondoskodni, mely feladatot saját maga, illetve (szerződés alapján) gazdálkodó szervezet útján is elláthat. A Ttv. 16. § szerint a temető üzemeltetését köztemető esetén önkormányzati rendeletben és – az

üzemeltető, valamint a fenntartó közötti – kegyeleti közszolgálati szerződésben meghatározott rendelkezések szerint kell ellátni.

- 5) A Ttv. 41. §-ának (3) bekezdésében ad felhatalmazást a helyi önkormányzatoknak a köztemetővel kapcsolatos előírások, szabályok, így különösen a temető használati és igénybevételi szabályainak, a temetési szolgáltatás, a temetőben végzett kegyeleti közszolgáltatások feltételeinek, illetve a temetői létesítmények vállalkozók által történő igénybevétele díjának rendeleti úton történő szabályozására. A Ttv. 42. §-a úgy rendelkezik, hogy ahol az önkormányzat a köztemető fenntartására vonatkozó kötelezettségéről kegyeleti közszolgáltatási szerződés keretében gondoskodik, a temetőhasználat rendjét önkormányzati rendeletben kell megállapítani. A Ttv. 40. § (1) bekezdése alapján az önkormányzat rendelete kötelezővé teheti a köztemetőn belüli, az elhunyt hűtésével, a temetőben erre a célra rendszeresített szállító járművön történő szállításával, továbbá a hamvoknak az erre szolgáló berendezéssel történő szórásával, sírhelynyitással és visszahantolással kapcsolatos feladatok ellátására az üzemeltető szakszemélyzetének és berendezéseinek igénybevételét. Ezeknek az üzemeltető által biztosított szolgáltatásoknak a díjait a Ttv. 40. § (2) és (3) bekezdése szerint az önkormányzat a szükséges és indokolt költségek alapján köteles megállapítani és rendeletben közzétenni.

Temetkezési szolgáltatás Szigetszentmiklóson

- 6) Szigetszentmiklós területén önkormányzati tulajdonú köztemető nincs, az Önkormányzat a temetőkkel és a temetkezéssel kapcsolatos feladatait az Egyházközség tulajdonában álló Temető útján biztosítja, melyen kívül a településen más temető nincs. Szigetszentmiklós Város Önkormányzata helyi önkormányzati rendeletet nem alkotott e körben.
- 7) A Temető üzemeltetését a Jécsai Kft. a
- az Egyházközséggel 2006. április 27-én kötött Kegyeleti Közszolgálati Szerződés-ben; valamint
  - Szigetszentmiklósi Református Egyházközség Presbitériumának a temetőről és a temetkezés rendjéről szóló 2006. május 8-án hatályba lépett rendeletében (a továbbiakban: Tr.) foglaltak szerint végzi.

- 8) A Tr. 5. § (1) bekezdés szerint a Temetőben a temetkezési szolgáltatásokat a Temető üzemeltetője, vagy bármely más, arra jogosult vállalkozás végezheti. Ez utóbbi esetben a temetés körülményeinek a Temető üzemeltetőjével történő egyeztetési kötelezettségét írja elő. A (2) bekezdés értelmében a teljes körű temetkezési szolgáltatást (temetésfelvétel, halotyszállítás, az elhunyt temetésre való előkészítése és a temetéshez szükséges kellékekkel való ellátása, ravatalozás, búcsúztatás, sírbahelyezés, urnaelhelyezés, sírnyitás, exhumálás és újratemetés) vagy egyes temetési szolgáltatást a temetésről gondoskodni köteles személy bármely engedéllyel rendelkező temetkezési vállalkozónál megrendelheti. A (7) bekezdés szerint a fentiek alól kivétel a sírnyitás és sírhantolás, melyek esetében kötelező az üzemeltető szakszemélyzetének igénybevétele.
- 9) A Tr. 6. § (6) bekezdése szerint az üzemeltető az eltemetésről gondoskodó temetkezési vállalkozóval időpontot egyeztet, megállapodik vele a temetés körülményeiről, a szakszemélyzet igénybevételéről, a Temető üzemeltetője által a temetéskor nyújtott egyéb szolgáltatásokról.
- 10) A Temetőben a temetések túlnyomórészt teljeskörűen az üzemeltető Jécsai Kft. végezte, rajta kívül 2006-2008. években kizárólag a Szigü Zrt. nyújtott a Temetőben temetkezési (rész)szolgáltatást, évente 3-4 alkalommal.

A vizsgáló által feltárt tények

- 11) A Szigü Zrt. temetés-felvételi ügyvezetője O. Sz. I. tanúvallomásában az alábbiak szerint nyilatkozott:
- a) 2008. június 30-án néhai P. Gy. koporsós temetésének megrendelése érdekében az elhunyt hozzátartozói felkeresték a Szigü Zrt. szigetszentmiklósi felvételi irodájában. A hozzátartozók a szolgáltatás teljes körű ügyintézésével a Szigü Zrt.-t bízták meg.
  - b) Ezt követően a család, és a tanú a temetőbe ment a sírhelykiválasztás, valamint a temetőkön belüli szolgáltatások megbeszélése és rendezése érdekében. A temető üzemeltetője többször felhívta a család figyelmét, hogy nem lesz kihangosítás, emiatt a ravatalozótól távolabb állók a szertartást nem fogják hallani. Ezen információ közlését követően a tanú

jelezte, hogy saját mobil berendezésükkel teljeskörű kihangosítást tudnak biztosítani. A kihangosítással kapcsolatos üzemeltetői megjegyzés hatására a család még a megrendelés napján, telefonon ismételten megkereste a tanút, aki közölte, hogy a Szigü Zrt. a kihangosítást villamosenergia-vételezéssel biztosítja, amellyel összefüggő költségeket rendezi.

- c) A kihangosításhoz kapcsolódó, villamosenergia-vételezés költségeinek a temetés megrendelését követő napon (2008. július 1-én) történő rendezésekor a Jécsai Kft. által kiállított számlán a villamosenergia-vételezés költségtérítése helyett „ravatali szolgáltatás” került feltüntetésre és leszámlázásra, amellyel a tanú – sem a szolgáltatás megnevezésével, sem a leszámlázott összeggel – nem értett egyet, azonban ezen ellenvéleményének számlán történő feltüntetésétől a temető üzemeltetője elzárkózott. A tanú ezért a számla összegét kifizette, s a saját példányára a számla tartalmával és annak összegével való egyet nem értését, és annak jogfenntartással történő kifizetését írta rá utólag.
- d) A Szigü Zrt. a temetés napján a temetés időpontját megelőzően megjelent a Temetőnél a nála megrendelt, és az általa elvállalt szolgáltatás teljesítése érdekében, azonban az üzemeltető nem engedte be a Temetőbe arra való hivatkozással, hogy a kötelezően igénybeveendő szolgáltatásokon felül a ravatalozás is megrendelésre került a Jécsai Kft-nél.

- 12) A temetést megrendelő család egyik tagja (A. P. I.) a fenti 11. a-b) és d) pontok tekintetében O. SZ. I-vel tartalmát tekintve teljesen azonos tanúvallomást tett.
- 13) A Jécsai Kft-nek a temetés megrendelését intéző alkalmazottja (L. T.) tanúként az A. P. I-vel történt szembesítésekor úgy nyilatkozott, hogy 2008. június 30-án arról tájékoztatta a hozzátartozókat, hogy a ravatalozóterem bérleti díjában nincs benne a (ravatalozási) szolgáltatás, annak azonban nincs akadálya, hogy azt a Szigü Zrt. végezze, utalt azonban a kihangosítás problémájára.
- 14) Az O. SZ. I-vel történt szembesítésekor L. T. úgy nyilatkozott, hogy O. SZ. I. „konkrétan nem mondta”, hogy a temetkezési (ravatalozási) szolgáltatást a Szigü Zrt. kívánja biztosítani. Kijelentette továbbá, hogy az O. SZ. I. tanúvallomásában rögzített információk teljeskörűségére, azok tartalmára ilyen mélységben nem

emlékszik, nem tud 100 százalékosan válaszolni, a temetőbe történő belépés tekintetében pedig nem rendelkezik döntési kompetenciával.

- 15) A vizsgáló a bejelentésben foglalt (vagy ahhoz hasonló), más vállalkozás temetkezési szolgáltatás nyújtási tevékenységét akadályozó magatartást a Jécsai Kft. részéről nem tárt fel, sem a korábbi, sem a vizsgált magatartást követő temetések esetében.

III.

A Jécsai Kft. álláspontja

- 16) A JÉCSAI Kft. álláspontja szerint a – részben az elhunyt hozzátartozója, részben pedig a temetkezési vállalkozás által – nála megrendelt szolgáltatások alapján járt el, és mivel ezen szolgáltatások ellenértéke kiegyenlítésre került, mint temető üzemeltető, és temetkezési szolgáltatással megbízott vállalkozás volt jogosult, és egyben köteles elvégezni a temetési szolgáltatást.

IV.

Jogi értékelés

A gazdasági erőfölény

- 17) A Tpv. 22. § (1) bekezdése szerint gazdasági erőfölényben van az érintett piacon (14. §), aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak, vevőinek és más üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására.
- 18) A Jécsai Kft. által végzett temető üzemeltetési tevékenységet Szigetszentmiklós területén – mint érintett földrajzi piacokon [Tpv. 14. § (3) bekezdés] – más vállalkozás nem végez. Új vállalkozások piacra lépésével nem lehet számolni. Mindez azt jelenti, hogy más áruval ésszerűen nem helyettesíthető áruját [Tpv. 14. § (2) bekezdés] – ideértve az általa más vállalkozásnak nyújtott temetőn belüli temetkezési részszolgáltatásokat is – az adott földrajzi területeken kizárólag tőle

lehet beszerezni, ami alapján tevékenységét üzletfeleitől nagymértékben függetlenül folytathatja, vagyis az érintett piacon gazdasági erőfölényben van.

A visszaélés vizsgálata

- 19) A Tpv. 21. § szerint tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélni, így különösen
- a) az üzleti kapcsolatokban – ideértve az általános szerződési feltételek alkalmazásának esetét is – tisztességtelenül vételi vagy eladási árakat megállapítani, vagy más módon indokolatlan előnyt kikötni, vagy hátrányos feltételek elfogadását kikényszeríteni;
  - f) az áru szolgáltatását, átvételét más áru szolgáltatásától, átvételétől, továbbá a szerződéskötést olyan kötelezettségek vállalásától függővé tenni, amelyek természetüknél fogva, illetve a szokásos szerződési gyakorlatra figyelemmel nem tartoznak a szerződés tárgyához;
  - j) a versenytárs számára indokolatlanul hátrányos piaci helyzetet teremteni, vagy gazdasági döntéseit indokolatlan előny szerzése céljából befolyásolni.
- 20) A Versenytanács kialakult gyakorlata szerint a Tpv. tárgyi hatálya nem terjed ki a temetőt üzemeltető vállalkozások azon tevékenységeire, melyeket a Ttv. szerinti felhatalmazás, illetve kötelezés alapján az adott település önkormányzata rendeletben szabályozott (Vj-42/2008.). Az adott esetben Szigetszentmiklós Város Önkormányzata nem alkotott rendeletet a fenti tárgyban, az Egyházközség által kiadott Tr. pedig (amellett, hogy a Ttv. az Egyházközséget nem is hatalmazza fel rendelet kiadására) nem is minősül a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény alapján jogszabálynak, hanem csupán az Egyházközség tulajdonosi rendelkezési jog gyakorlását megtestesítő általános szerződési feltételnek. Mindezek alapján a Jécsai Kft. teljes piaci tevékenységére (azon belül értelemszerűen a vizsgálat tárgyát képező magatartásra is) kiterjed a Tpv. tárgyi hatálya, függetlenül attól, hogy az saját döntésen vagy az Egyházközség által kiadott Tr-en alapul.
- 21) A vizsgálat tárgyát képező magatartás tekintetében a Tpv. 21. § a) pontjának megsértése fogalmilag sem merülhet fel, mert a Jécsai Kft. a ravatalozási szolgáltatást elvégezte, így a 27.600.- Ft nem a kihangosításhoz szükséges villamosenergia biztosításának (ahhoz képest nyilvánvalóan túlzó) ellenértékét

jelentette. A 27.600.- Ft-nak, mint ravatalozási díjnak a vizsgálata pedig nem képezte a jelen eljárás tárgyát.

- 22) A Jécsai Kft. azon magatartása ugyanakkor, hogy a kihangosításhoz szükséges villamosenergia használat költségének megtérítése helyett direkt vagy indirekt módon olyan helyzetet teremt, ami a temetkezési vállalkozást arra kényszerítheti, hogy a Jécsai Kft.-nél rendelje meg a ravatalozási szolgáltatást – megvalósulása esetén – gazdasági erőfölénnyel való visszaélésnek minősülhet. A vizsgáló eljárása [Tpvt. 47. § (1) bekezdés a) pont] során azonban – figyelemmel az egymásnak ellentmondó tanúvallomásokra is – nem nyert egyértelmű bizonyítást, hogy a Jécsai Kft. a fenti magatartást elkövette.

A döntés

- 23) A Tpvt. 72. § (1) bekezdés a) pontja szerint az eljáró versenytanács az eljárást végzéssel megszünteti, ha a vizsgálat elrendelésére okot adó, a Tpvt. 70. § (1) bekezdésében meghatározott körülmények nem állnak fenn (első fordulat), továbbá akkor, ha a vizsgálat során beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg törvénysértés, és az eljárás folytatásától sem várható eredmény (második fordulat). A Tpvt. 70. § (1) bekezdése értelmében a vizsgáló vizsgálatot rendel el olyan tevékenység, magatartás, vagy állapot észlelése esetén, amely
- a) a Tpvt. rendelkezéseit sértheti, feltéve, hogy az eljárás a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozik; és
  - b) a közérdek védelme az eljárás lefolytatását szükségessé teszi.
- 24) Az adott esetben a vizsgálat során beszerzett bizonyítékok alapján a törvénysértés az előzőekben részletezettek szerint nem állapítható meg, és a Versenytanács úgy ítélte meg, hogy az eljárás további folytatásától sem várható eredmény, figyelemmel arra is, hogy a tanúvallomások közötti ellentmondást a tanúk vizsgáló által történt szembesítése során sem sikerült feloldani.
- 25) Mindezek alapján a Versenytanács az eljárást a Tpvt. 72. § (1) bekezdés a) pontjának második fordulata alapján megszüntette.

- 26) Megjegyzi a Versenytanács, hogy az adott esetben a Tpv. 72. § (1) bekezdés a) pontjának első fordulata alapján is – közérdek hiányában – az eljárás megszüntetésének lenne helye, mert a vizsgáló az eljárása során azt állapította meg, hogy a vizsgálat tárgyát képező esetet megelőzően és azt követően sem volt megállapítható, hogy a Jécsai Kft. hasonló magatartást tanúsított volna. A vizsgálat tárgyát képező magatartás tehát még megvalósulása esetén sem minősül a jécsai Kft. általános piaci magatartásának. Ennek hiányában különösen indokolatlan a versenyfelügyeleti beavatkozás 2005. november 1-jét követően, amikortól hatályos a Tpv. 88/A. §, mely szerint a Gazdasági Versenyhivatalnak a közérdek érvényesítésére irányuló hatásköre nem zárja ki a Tpv. III-V. fejezetében foglalt rendelkezések megsértésére alapított, a Tpv. 11. § (3) bekezdésében és 93. §-ában említett polgári jogi igények közvetlen bíróság előtti érvényesítését.
- 27) Az előzőek értelemszerűen nem jelentik azt, hogy a versenyfelügyeleti eljárás megindítása szükségtelen lett volna. Az ugyanis, hogy valamely észlelt piaci magatartás egyedi jellegű vagy sem általában – miként a jelen esetben is – csak versenyfelügyeleti eljárás keretében tárható fel.
- 28) Megjegyzi továbbá a Versenytanács, a szigetszentmiklósi és ahhoz hasonló esetekben, amikor egy önkormányzat akként tesz eleget az Ötv. szerinti köztemető fenntartási kötelezettségének, hogy az Egyház által fenntartott temető egyben köztemetőnek is minősül, versenypolitikailag aggályos lehet, ha az önkormányzat nem szabályozhatja, illetve, ha igen, akkor nem szabályozza rendeletben a köztemető működési rendjét. Ezt a közhatalmi aktust nem pótolhatja egy, az Egyházközség által kiadott jogszabálynak nem minősülő „rendelet”. Közhatalmi szabályozás esetén nagyobb eséllyel kerülhetők el az olyan nem feltétlenül ésszerű megoldások, hogy ravatalozó használati díj nem nyújt fedezetet a kihangosításhoz szükséges villamosenergia költségére.

V.

Eljárási kérdések

- 29) A végzés elleni jogorvoslatra vonatkozó rendelkezés a Tpv. 72. § (1) bekezdés a) pontján és a Tpv. 82. § (1) bekezdésén alapul.

- 30) A Gazdasági Versenyhivatal hatásköre a Tpv. 45. §-án, illetékessége a Tpv. 46. §-án alapul. E rendelkezések értelmében a Gazdasági Versenyhivatal kizárólagos hatáskörrel rendelkezik minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik bíróság (86.§) hatáskörébe, illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.

Budapest, 2009. június 15.